

всіх податків і зборів незалежно від того, загальнодержавні вони чи місцеві. Поки що централізація, скажімо, податку на додану вартість позбавляє області зацікавленості в його зборі, що погіршує показники щодо його стягнення.

В цих умовах державна стратегія забезпечення НЕБ повинна містити в собі розробки напрямків щодо оптимізації взаємозв'язків центру і регіонів. Вони матимуть певний ефект лише за умов нового територіального розподілу праці, структурної перебудови економіки регіону, забезпечення конкурентоспроможності товарів місцевого виробництва, утворення адекватної інфраструктури, вирішення соціальних проблем (перш за все проблеми безробіття). Розробка регіональної економічної політики потребує також комплексного вирішення питань організаційного, нормативно-правового, наукового, методологічного, аналітичного, інформаційного та експертного забезпечення діяльності в цій сфері.

Надійшла до редколегії 23.02.98

АВТОРСЬКИЙ ПРОЕКТ ЗАКОНУ

Закон України «Про державну службу», прийнятий 16 грудня 1993 р.¹, виконав свою роль по створенню інституту державної служби в Україні, формуванню основних засад правового статусу державних службовців, проходження служби, службової кар'єри, відповідальності працівників державного апарату та їх соціально-правового захисту. В межах адміністративної реформи, яка сьогодні здійснюється в Україні, було розроблено проект нової редакції Закону про службу в державних органах та їх апараті, яка передбачає наступні принципи зміни:

1) конкретизацію сфери дії Закону про службу в державних органах та їх апараті з подальшим зведенням її до служби працівників апарату державних органів, в першу чергу — апарату органів державної виконавчої влади;

2) уведення відкритих конкурсних екзаменів для середньої ланки служби в державних органах та їх апараті — категорій Б, В, як для вступу на службу шляхом зайняття відповідних посад (зовнішній конкурс), так і для просування по службі у разі заміщення службовцями вакантних посад (внутрішній конкурс);

3) заміну громіздкої, архаїчної системи семи категорій посад, що закріплена в чинному Законі про державну службу,

¹ Відомості Верхов. Ради України. 1993. № 52. Ст. 490.

більш гнучкою і сучасною ієрархією із чотирьох категорій посад службовців державних органів та їх апарату, яка відповідає рекомендаціям країн Європейського співтовариства;

4) істотне розширення повноважень та підняття статусу органу управління службою в державних органах та їх апараті — Головердержслужби;

5) створення цілісної системи управління службою за рахунок її доведення до рівня конкретних державних органів, через визначення посадової особи, яка безпосередньо відповідає за забезпечення умов проходження служби — керівника апарату (варіант — секретаря) державного органу;

6) посилення юридичного захисту службовців державних органів та їх апарату шляхом надання їм права на оскарження основних питань, пов'язаних з вступом, проходженням та припиненням служби;

7) розширення переліку дисциплінарних стягнень за порушення законодавства про службу, встановлення відповідальності службовців за порушення прав і законних інтересів громадян;

8) включення нових статей: про основні параметри кваліфікаційних вимог за посадами в державних органах та їх апараті (ст. 18 проекту), про атестацію (ст. 34 проекту) та деяких інших;

9) уточнення редакції низки статей: визначення посадової особи шляхом виключення з числа посадових тих осіб, які виконують консультативно-дорадчі функції, оскільки останні не мають права приймати рішення, що вважається невід'ємною ознакою посадової особи (ч. 2 ст. 3 проекту); переліку принципів служби, основних прав та обов'язків службовців за рахунок їх конкретизації (ст.ст. 4, 13, 14 проекту); обмежень, пов'язаних з прийняттям на службу та з її проходженням (ст. 20, 21 проекту) та ін.

Ю. БИТЯК, проф. НЮА України,
О. ПЕТРИШИН, доц. НЮА України

«ПРО СЛУЖБУ В ДЕРЖАВНИХ ОРГАНАХ ТА ЇХ АПАРАТІ»

Цей закон регулює суспільні відносини щодо створення правових, організаційних та соціальних умов реалізації права на службу в державних органах та їх апараті згідно конституційного права громадян України на державну службу.

Він визначає правовий статус службовців, які працюють в державних органах та їх апараті, порядок проходження ними служби, службової кар'єри, умови їх матеріального та

соціально-побутового забезпечення, відповідальність за порушення законодавства про службу.

РОЗДІЛ I. Загальні положення

Стаття 1. Служба в державних органах та їх апараті

Служба в державних органах та їх апараті — це професійна діяльність осіб, які займають відповідні посади щодо практичного виконання їх завдань та функцій та отримують заробітну плату за рахунок державних коштів.

Служба в державних органах та їх апараті розглядається як різновид державної служби, особливістю якої є забезпечення функціонування державних органів та виконання завдань, поставлених перед ними відповідно до їх компетенції.

Стаття 2. Посада в державному органі та його апараті

Посадою є визначена структурою і штатним розписом первинна одиниця державного органу та його апарату з встановленим нормативним актом колом службових обов'язків і прав.

Стаття 3. Службовець державного органу та його апарату. Посадова особа

Службовець державного органу та його апарату — це громадянин України, який займає відповідну посаду щодо виконання встановленого кола службових обов'язків та отримує заробітну плату із державних коштів.

Посадовими особами вважаються керівники та заступники керівників державних органів та їх апарату, відповідних структурних підрозділів, інші службовці, на яких законодавством покладено здійснення організаційно-розпорядчих повноважень.

Чисельність державних службовців, кошти на оплату праці та на проведення підготовки державних службовців визначаються щорічно законом «Про державний бюджет».

Стаття 4. Принципи служби в державних органах та їх апараті

Служба в державних органах та їх апараті ґрунтується на таких принципах:

- верховенства Конституції та законів України;
- пріоритету прав і свобод людини і громадянина;
- рівного доступу громадян України до служби;
- обов'язковості рішень прийнятих вищими державними органами та керівниками в межах компетенції;
- однаковості вимог до службовців;
- професіоналізму та компетентності;
- відкритості;

відданості справі та персональної відповідальності;
дотримання прав місцевого самоврядування, підприємств,
установ, організацій, об'єднань громадян;
неупередженості;
стабільності кадрів;
захисту прав та законних інтересів службовців.

Стаття 5. Право на службу в державних органах та їх апараті

Згідно з конституційним правом на державну службу громадяни України мають право на службу в державних органах та їх апараті незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової і національної приналежності, статі, політичних поглядів, релігійних переконань, місця проживання, які одержали відповідну освіту і професійну підготовку та пройшли у встановленому порядку конкурсний відбір, або за іншою процедурою, передбаченою законодавством України.

У виняткових випадках з дозволу Кабінету Міністрів України на службу в державних органах та їх апараті радниками та консультантами можуть прийматися іноземні громадяни.

Стаття 6. Етика поведінки службовця державних органів та їх апарату

Службовець повинен:

виявляти сумлінність та ініціативність в роботі;
шанобливо та доброзичливо ставитися до співробітників та громадян;

не допускати вчинків, які можуть зашкодити інтересам служби або ускладнюють роботу державних органів;

не допускати дій, що можуть бути розцінені як використання службового становища в особистих інтересах або негативно вплинути на репутацію службовця;

уникати участі в діях, що суперечать національним інтересам України;

дотримуватись високої культури поведінки та спілкування.

Етичні норми поведінки службовців державних органів та їх апарату регламентуються Кодексом етики державної служби.

Стаття 7. Законодавство про службу в державних органах та їх апараті

Законодавство про службу в державних органах та їх апараті складається з Конституції України, цього Закону, інших законів України, нормативно-правових актів Президента та Кабінету Міністрів України.

На службовців державних органів та їх апарату розповсюджується дія законодавства України про працю з ураху-

ванням особливостей, передбаченим цим законом та іншими законами України.

РОЗДІЛ II. Державна політика у сфері служби в державних органах та їх апараті

Стаття 8. Органи, які здійснюють державну політику у сфері служби в державних органах та їх апараті

Засади державної політики щодо організації служби в державних органах та їх апараті визначаються Верховною Радою України.

Президент України визначає основні напрями служби в державних органах та їх апараті на основі Конституції і законів України.

Кабінет Міністрів України забезпечує функціонування служби в державних органах та їх апараті відповідно до своєї компетенції.

Проведення єдиної державної політики та функціональне управління службою в державних органах та їх апараті здійснюється Головним управлінням державної служби України.

Стаття 9. Головне управління державної служби України

Головне управління державної служби України є центральним органом управління службою в державних органах та їх апараті.

До його компетенції належить:

прогноз і планування потреби державних органів та їх апарату в кадрах;

реалізація єдиної державної політики у сфері служби в державних органах та їх апараті;

розробка та внесення на розгляд Президента та Кабінету Міністрів України проектів нормативно-правових актів з питань служби в державних органах та їх апараті;

контроль за дотриманням законодавства про службу в державних органах та їх апараті, законодавства про боротьбу з корупцією в межах своєї компетенції;

керівництво інформаційними потоками з питань служби в державних органах та їх апараті;

розробка, координація і контроль за здійсненням заходів щодо підвищення ефективності служби в державних органах та їх апараті;

організація разом з відповідними державними органами конкурсних комісій по відбору кадрів на службу в державних

органах та їх апараті, по проведенню державних кваліфікаційних екзаменів;

організація разом з відповідними державними органами атестацій службовців державних органів та їх апарату;

організація навчання, професійної підготовки та підвищення кваліфікації службовців державних органів та їх апарату;

методичне керівництво формуванням кадрового резерву в державних органах;

здійснення повноважень щодо розгляду скарг службовців державних органів та їх апарату з питань, передбачених ч. 2 ст. 14 цього Закону;

координація наукових досліджень проблем підвищення ефективності служби в державних органах та їх апараті;

Головне управління державною службою України приймає в межах своєї компетенції правові акти, які є обов'язковими для виконання органами державної виконавчої влади. Головне управління державної служби України здійснює методичне керівництво питаннями проходження служби в органах законодавчої та судової влади та в органах прокуратури України.

Стаття 10. Управління службою в державному органі

Загальне керівництво питаннями служби в державному органі та його апараті належить до компетенції керівника відповідного державного органу.

Безпосереднє управління питаннями служби в державному органі та його апараті здійснюється керівником апарату державного органу.

До його компетенції відноситься:

забезпечення виконання законодавства про службу в державних органах та їх апараті;

контроль за здійсненням заходів щодо підвищення ефективності служби в державному органі та його апараті;

виконання завдань, поставлених перед службою в державних органах та їх апараті;

забезпечення дотримання трудового законодавства повідношенню до службовців державного органу та його апарату.

З питань забезпечення умов функціонування служби в державному органі та його апараті керівник апарату державного органу підзвітний перед Головним управлінням державної служби України.

В державних органах місцевого рівня функції керівника апарату виконує керівник відповідного державного органу.

Стаття 11. Рада по роботі з кадрами державних органів та їх апарату

З метою визначення шляхів, засобів і форм реалізації основних напрямків державної політики в сфері служби в дер-

жавних органах та їх апараті, об'єднання зусиль усіх державних органів щодо підвищення ефективності служби в державних органах та їх апараті створюється міжвідомчий орган — Рада по роботі з кадрами державних органів та їх апарату.

Матеріально-технічне забезпечення діяльності Ради по роботі з кадрами державних органів та їх апарату здійснюється Головним управлінням державної служби України.

Положення про Раду по роботі з кадрами державних органів та їх апарату затверджується Президентом України.

РОЗДІЛ III. Правовий статус службовців державних органів та їх апарату

Стаття 12. Особливості правового регулювання статусу службовців органів прокуратури, судів, внутрішніх справ, митного контролю, дипломатичної служби

Регулювання правового статусу службовців, що працюють в органах прокуратури, судах, дипломатичної служби, митного контролю, служби безпеки, внутрішніх справ та інших державних органах здійснюється відповідно до цього Закону, якщо інше не передбачено законами України.

Стаття 13. Основні обов'язки службовців державних органів та їх апарату

Службовці зобов'язані:

підтримувати конституційний устрій, додержуватись Конституції і законодавства України, встановленої компетенції;

забезпечувати ефективне виконання завдань і функцій державних органів, в яких вони працюють;

не допускати порушень прав і свобод людини та громадянина;

безпосередньо та сумлінно виконувати свої службові обов'язки;

виконувати накази та розпорядження вищих в порядку підлеглості посадових осіб та керівників, які прийняті в межах їх компетенції;

своєчасно розглядати звернення громадян, їх об'єднань, підприємств, установ та організацій, органів місцевого самоврядування, приймати по них обґрунтовані рішення;

дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку, посадових інструкцій, правил роботи із службовою інформацією;

постійно вдосконалювати організацію своєї роботи і підвищувати професійну кваліфікацію;

охороняти державну таємницю, не розголошувати інформа-

цію про громадян, яка стосується їх приватного життя, честі і гідності.

Службовець державних органів та їх апарату повинен діяти в межах повноважень, встановлених законодавством. Видання або виконання явно злочинного розпорядження або наказу тягне за собою юридичну відповідальність.

Стаття 14. Основні права службовців державних органів та їх апарату

Службовці мають право:

користуватися правами і свободами, закріпленими Конституцією України;

брати участь в розгляді питань та приймати рішення в межах своїх повноважень;

отримувати від державних органів, підприємств, установ, організацій інформацію, необхідну для виконання обов'язків по посаді;

знайомитися з документами, щодо своїх прав і обов'язків, оцінки якості своєї роботи, умов проходження служби;

на просування по службі відповідно до кваліфікації та результатів роботи, участь у конкурсах на заміщення вакантних посад;

на оплату праці залежно від посади і рангу, досвіду та стажу роботи;

на повагу особистої гідності, шанобливе ставлення з боку керівників, співробітників та громадян;

на підвищення кваліфікації у встановленому порядку;

на пенсійне забезпечення з урахуванням стажу служби в державних органах та їх апараті;

на проведення службового розслідування для спростування відомостей, що порочать їх честь і гідність.

Службовці державних органів та їх апарату мають право звернутися до Головного управління державної служби України або до суду для вирішення спорів з питань прийому на службу, результатів конкурсних державних кваліфікаційних екзаменів та атестацій, інших питань проходження та просування по службі, реалізації прав державного службовця, дисциплінарної відповідальності та звільнення із служби.

Стаття 15. Декларування доходів службовців державних органів та їх апарату

Особа, яка займає посади, віднесені до категорії В, Г передбачених статтею 30 цього Закону, подає відомості про доходи та зобов'язання фінансового характеру, в тому числі і за кордоном, щодо себе та членів своєї сім'ї. Особа, яка займає посади, віднесені до категорії А, Б, передбачених статтею 30 цього Закону, повинна подати також відомості про належні їй

та членам її сім'ї нерухоме та цінне рухоме майно, вклади в банках і цінні папери.

Зазначені відомості подаються державним службовцем щорічно. Порядок зберігання цих відомостей встановлюється Кабінетом Міністрів України

РОЗДІЛ IV. Проходження служби в державних органах та їх апараті

Стаття 16. Прийняття на службу в державних органах та їх апараті

Прийняття на службу в державних органах та їх апараті здійснюється:

на посади категорії А — в порядку, встановленому Президентом України;

на посади категорії Б, В — на конкурсній основі;

на посади категорії Г — за наказом керівника апарату відповідного державного органу.

Стаття 17. Конкурс на заміщення вакантної посади державної служби

Проведення конкурсу на заміщення вакантної посади державної служби (далі — конкурс) має на меті забезпечити конституційне право рівного доступу до служби в державних органах та їх апараті.

Конкурс проводиться на засадах відкритості та неупередженості до кандидатів в формі здачі державного кваліфікаційного екзамену.

Конкурсний державний кваліфікаційний екзамен здають:

при вступі на службу в державних органах та їх апараті громадяни, які мають освіту та професійну підготовку відповідно до кваліфікаційних вимог для данної посади;

службовці державних органів та їх апарату для просування по службі шляхом зайняття вакантних більш високих посад.

Службовці державних органів та їх апарату мають право на участь у конкурсах незалежно від посад, на яких вони працюють.

До складу конкурсної комісії входять керівник апарату відповідного державного органу, відповідальні працівники Головного управління державної служби України, провідні викладачі закладів по підготовці та підвищенню кваліфікації службовців державних органів та їх апарату, інших вищих навчальних закладів. Рішення конкурсної комісії оформляється наказом керівника відповідного державного органу.

Оголошення про конкурс, умови його проведення, склад конкурсних комісій, відомості про кандидатів, допущених до участі в конкурсі, дата і місце проведення конкурсних екза-

менів та їх результати підлягають публікації в офіційних виданнях.

Порядок проведення конкурсу для вступу і для просування по службі в державних органах та їх апараті регулюється Постановою Кабінету Міністрів України.

Стаття 18. Кваліфікаційні вимоги до службовців державних органів та їх апарату

Кваліфікаційні вимоги до службовців, які займають посади на службі в державних органах та їх апараті включають:

професійну освіту з урахуванням рівня та спеціалізації посад державної служби;

стаж і досвід роботи по спеціальності чи служби в державних органах та їх апараті;

знання Конституції і законів України, інших актів законодавства України відповідно до виконання службових обов'язків.

Стаття 19. Патронатна служба

Президент України, Голова Верховної Ради України, Прем'єр-міністр та члени Уряду України мають право самостійно добирати та приймати осіб на посади своїх помічників, радників, керівників прес-служби згідно з штатним розписом і відповідною категорією посад.

Припинення виконання функцій переліченими посадовими особами тягне за собою припинення служби особами, що займають посади патронатної служби.

Порядок перебування на патронатній службі встановлюється законодавством України.

Стаття 20. Обмеження, пов'язані з прийняттям на службу в державних органах та їх апараті

Не можуть бути обраними або призначеними на посаду в державному органі та його апараті особи, які:

визнані у встановленому порядку недієздатними;

мають судимість за навмисний злочин;

раніше притягувалися до відповідальності за корупційні діяння;

у разі прийняття на службу будуть безпосередньо підпорядковані або підлеглі особам, які є їх близькими родичами, або свояками;

в інших випадках, встановлених законодавством України.

Стаття 21. Обмеження, пов'язані з проходженням служби в державних органах та їх апараті

Службовець не має права:

сприяти, використовуючи своє службове становище, фізичним і юридичним особам у здійсненні ними підприємницької діяльності, а так само в отриманні субсидій, субвенцій, дота-

цій, кредитів та пільг з метою незаконного одержання матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг;

займатися підприємницькою діяльністю безпосередньо чи через посередників або підставних осіб, бути повіреним третіх осіб у справах державного органу, в якому він працює, а також виконувати роботу на умовах сумісництва (крім наукової, викладацької, творчої діяльності, а також медичної практики);

входити самостійно, через представника або підставних осіб до складу правління чи інших виконавчих органів підприємств, кредитно-фінансових установ, господарських товариств тощо, організацій, спілок, об'єднань, кооперативів, що здійснюють підприємницьку діяльність.

Службовці державних органів та їх апарату категорій А; Б не можуть публічно виявляти свої політичні погляди.

Службовці не можуть брати участь у страйках та вчиняти інші дії, що перешкоджають нормальному функціонуванню державних органів.

Інші обмеження щодо проходження служби окремими категоріями службовців державних органів та їх апараті встановлюються законодавством України.

Стаття 22. Присяга службовців державних органів та їх апарату

Громадяни України, які вперше зараховуються на службу на посади категорій А, Б, В, приймають присягу такого змісту:

«Повністю усвідомлюючи свою високу відповідальність, урочисто присягаю, що буду вірно служити народові України, суворо дотримувати Конституції та законів України, сприяти втіленню їх у життя, зміцнювати їх авторитет, охороняти права, свободи і законні інтереси громадян, з гідністю нести високе звання державного службовця, сумлінно виконувати свої обов'язки».

Службовець підписує текст Присяги, який зберігається за місцем роботи. Про прийняття Присяги робиться запис у трудовій книжці.

Стаття 23. Випробування при прийнятті на службу в державних органах та їх апараті

При прийнятті на державну службу може встановлюватися випробування терміном до шести місяців.

Стаття 24. Стажування службовців державних органів та їх апарату

З метою перевірки кваліфікаційного рівня і ділових якостей особи, яка претендує на зайняття посади в державному органі та його апараті може проводитись стажування терміном до двох місяців із збереженням заробітної плати за основним місцем роботи.

Стаття 25. Особливості реулювання робочого часу на службі в державних органах та їх апараті

Тривалість робочого часу службовців визначається законодавством України про працю з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом.

Для виконання невідкладної роботи службовці державних органів та їх апарату зобов'язані за розпорядженням керівника відповідного державного органу виконувати роботу у вихідні та святкові дні, яка компенсується відповідно до трудового законодавства.

За рішенням керівника державного органу службовці державних органів та їх апарату, що займають посади категорії А, Б, В, можуть бути відкликані із відпустки.

Стаття 26. Службове відрядження службовців державних органів та їх апарату

Службовцям державних органів та їх апарату відшкодуються витрати на службові відрядження та виплачуються інші компенсації, передбачені законодавством України про працю.

Під час відрядження службовці користуються правом бронювання місць у готелях і на всі види транспорту, а також — першочергового придбання проїзних документів.

Службовцям державних органів та їх апарату за місцем відрядження надається місце для роботи, можливість користуватися зв'язком, розмнжувальною технікою, іншими послугами технічного характеру.

Стаття 27. Відсторонення від виконання повноважень за посадою.

Невиконання службових обов'язків, що призвело до людських жертв або заподіяло значної матеріальної чи моральної шкоди громадянам, державі, підприємству, установі, організації чи об'єднанню громадян, є підставою для відсторонення службовця державного органу та його апарату від виконання повноважень за посадою із збереженням заробітної плати. Рішення про відсторонення службовця приймається керівником відповідного державного органу.

Тривалість відсторонення від виконання повноважень за посадою не може перевищувати часу службового розслідування, яке проводиться у строк до двох місяців в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Якщо рішення про відсторонення службовця державного органу та його апарату від виконання повноважень за посадою не підтверджується результатами службового розслідування, службовець поновлюється на посаді, яку він займав раніше.

Стаття 28. Граничний вік перебування на службі в державних органах та їх апараті

Граничний вік перебування на службі становить 60 років для чоловіків і 55 років для жінок.

У разі необхідності керівник апарату державного органу за погодженням з начальником Головного управління державної служби України може продовжити термін перебування на службі в державних органах та їх апараті на посадах категорій А, Б, В не більше ніж на 5 років.

У виняткових випадках після закінчення терміну, передбаченого частиною другої цієї статті, службовці категорій А, Б, В можуть бути залишені на посадах радників чи консультантів.

РОЗДІЛ V. Службова кар'єра

Стаття 29. Посади і ранги службовців державних органів та їх апарату

Прийняття на службу в державних органах та їх апараті, просування по ній, стимулювання праці службовців та вирішення інших питань, пов'язаних із службою, проводиться відповідно до категорій та рангів, які присвоюються службовцям державних органів та їх апарату.

Стаття 30. Категорії посад державних органів та їх апарату

Встановлюється чотири категорії посад державних органів та їх апарату в залежності від виду виконуваних функцій і завдань, кваліфікації, освіти, досвіду роботи та інших вимог, необхідних для прийому на службу в державних органах та їх апараті:

категорія А — посади керівників апарату державних органів, які керують великими колективами та мають право приймати рішення, творчі задатки, володіють навичками управління фінансовими, матеріальними та інформаційними ресурсами, мають вищу освіту, а також щонайменше 10 років загального стажу роботи, включаючи 5 років роботи на керівних або незалежних посадах;

категорія Б — посади керівників структурних підрозділів апарату державних органів або прирівняні до них інші провідні посади, які займають службовці, що працюють з людьми та керують роботою колективу, мають аналітичні здібності, володіють навичками управління фінансово-матеріальними та інформаційними ресурсами, вищу освіту, а також загальний стаж роботи щонайменше 7 років;

категорія В — посади, що вимагають спеціальних знань в конкретній галузі діяльності чи науки, вищої освіти;

категорія Г — посади по обслуговуванню праці службовців категорій А, Б, В, які вимагають вищу освіту та щонайменше 2 роки загального стажу роботи або середню освіту і щонайменше 5 років загального стажу роботи.

Віднесення конкретних посад державних органів та їх апарату до категорій проводиться Кабінетом Міністрів України.

Стаття 31. Ранги службовців державних органів та їх апарату

Встановлюються такі ранги службовців:

службовцям категорії А може бути присвоєно 1, 2, 3 і 4 ранг;

службовцям категорії Б може бути присвоєно 4, 5, 6 і 7 ранг;

службовцям категорії В може бути присвоєно 7, 8, 9 і 10 ранг;

службовцям категорії Г може бути присвоєно 10, 11, 12 і 13 ранг.

Стаття 32. Присвоєння рангів службовцям державних органів та їх апарату

Ранги, які відповідають категорії А присвоюються Президентом України.

Ранги, які відповідають категорії Б присвоюються Кабінетом Міністрів України.

Ранги, які відповідають категоріям В, Г присвоюються керівником відповідного державного органу.

При прийнятті на службу в державний орган та його апарат службовцю присвоюється початковий ранг у межах відповідної категорії.

Для присвоєння чергового рангу службовець повинен успішно відпрацювати на займаній посаді 3 роки. За виконання особливо відповідальних завдань службовцю може бути присвоєний черговий ранг достроково.

За сумлінну довготривалу працю службовцю при виході на пенсію може бути присвоєно ранг поза межами відповідної категорії.

Службовець може бути позбавлений органом, який його присвоїв, за рішенням суду.

У трудовій книжці службовця державного органу та його апарату робиться запис про присвоєння, зміну або позбавлення відповідного рангу.

Для інших видів служби в державних органах та їх апараті вводяться інші види рангів, класи, класні чини, персональні, вчені та військові звання у відповідності до законодавства України.

Стаття 33. Просування по службі в державних органах та їх апараті

Просування по службі здійснюється шляхом зайняття більш високої посади або присвоєння службовцю більш високого рангу.

Стаття 34. Атестація службовців державних органів та їх апарату

Для визначення професійної підготовки та відповідності займаній посаді проводиться атестація службовців державних органів та їх апарату не частіше одного разу за п'ять років.

Атестація проводиться також для вирішення питання про присвоєння службовцю чергового рангу.

Умови та порядок проведення атестації встановлюються Постановою Кабінету Міністрів України.

Стаття 35. Кадровий резерв служби в державних органах та їх апараті

У державних органах створюється кадровий резерв для прийняття на службу в державних органах та їх апараті, а також для просування по службі.

Кадровий резерв формується з:

випускників Української академії державного управління при Президентові України та інших навчальних закладів, які досягли найбільш високих результатів в навчанні та оволодінні професійними навичками;

спеціалістів місцевого самоврядування, виробничої, соціально-культурної, наукової та інших сфер діяльності, які пройшли стажування на посадах в державних органах та їх апараті;

службовців державних органів та їх апарату, які досягли найкращих результатів в роботі, підвищили кваліфікацію у відповідних навчальних закладах (на факультетах) та пройшли стажування на більш високих посадах.

Порядок формування і організації роботи з кадровим резервом регулюється Положенням, яке затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 36. Навчання і підвищення кваліфікації службовців державних органів та їх апарату

Службовцям створюються умови для навчання і підвищення кваліфікації у відповідних навчальних закладах або шляхом самоосвіти за рахунок бюджетних коштів.

Службовці підвищують свою кваліфікацію через навчання у відповідних навчальних закладах (на факультетах) не рідше одного разу за 5 років.

РОЗДІЛ VI. Припинення служби в державних органах та їх апараті

Стаття 37. Підстави припинення служби в державних органах та їх апараті

Крім загальних підстав, передбачених законодавством України про працю служба в державних органах та їх апараті припиняється у разі:

порушення умов реалізації права на службу (стаття 5 цього Закону);

недотримання вимог, пов'язаних із проходженням служби, передбачених статтею 21 цього Закону;

досягнення державним службовцем граничного віку проходження служби (стаття 28 цього Закону);

відставки службовців, які займають посади категорії А (стаття 37 цього Закону);

виявлення або виникнення обставин, що перешкоджають перебуванню на службі (стаття 20 цього Закону);

відмови службовця від прийняття або порушення Присяги, передбаченою статтею 22 цього Закону;

неподання або подання службовцем неправдивих відомостей щодо доходів, передбачених статтею 15 цього Закону.

Зміна керівників державних органів не може бути підставою для припинення службовцем служби на займаній посаді, крім службовців категорії А та патронатної служби.

За службовцями, які займали посади категорії А не менше трьох років і були звільнені у зв'язку із зміною керівника державного органу, де вони працювали, зберігається середньомісячний заробіток на період працевлаштування, але не більше одного року.

Стаття 38. Відставка службовця державного органу та його апарату

Відставкою є припинення служби службовцем, який займає посаду категорії А за його письмовою заявою.

Підставами для відставки є:

принципова незгода з рішенням державного органу чи посадової особи;

примушування службовця до виконання рішення державного органу чи посадової особи, що може заподіяти значної матеріальної або моральної шкоди державі, підприємствам, організаціям або об'єднанням громадян, громадянину;

етичні перешкоди для перебування на службі;

стан здоров'я, що перешкоджає виконанню службових повноважень (за наявності медичного висновку).

Відставка приймається або в ній дається мотивована відмова державним органом або посадовою особою, які призна-

чили службовця на посаду. Рішення про прийняття відставки або відмову в ній приймається в місячний термін. У разі відмови у відставці службовець повинен продовжувати виконання службових обов'язків і має право на звільнення у порядку, передбаченому законодавством України про працю.

У разі відставки службовця, який не досяг пенсійного віку, але має достатній для призначення пенсії стаж (для чоловіків — 25, для жінок — 20 років) і відпрацював на посадах категорії А не менше як п'ять років, йому виплачується щомісячно 85 відсотків його посадового окладу з урахуванням надбавок за ранг та вислугу років до досягнення пенсійного віку.

При досягненні пенсійного віку службовцем, який перебуває у відставці, йому призначається пенсія як службовцю державного органу та його апарату.

У разі працевлаштування або засудження за скоєння злочину виплати, передбачені частиною четвертою цієї статті, припиняються.

Стаття 39. Оскарження рішення про припинення служби в державних органах та їх апараті

Рішення про припинення служби може бути оскаржено службовцем в Головне управління державної служби України або безпосередньо до суду.

РОЗДІЛ VII. Матеріальне та соціально-побутове забезпечення службовців державних органів та їх апарату

Стаття 40. Оплата праці службовців державних органів та їх апарату

Оплата праці службовців повинна забезпечувати достатні матеріальні умови для незалежного і компетентного виконання службових обов'язків, сприяти укомплектуванню апарату державних органів компетентними і досвідченими кадрами, стимулювати їх сумлінну та ініціативну працю.

Заробітна плата службовців складається з посадових окладів, премій та доплат за ранги, надбавок за вислугу років на службі в державних органах та їх апараті, інших надбавок.

Доплата за ранг провадиться відповідно до рангу, присвоєного службовцю.

Надбавка за вислугу років виплачується службовцем щомісячно у відсотках до посадового окладу з урахуванням доплати за ранг і залежно від стажу служби в державних органах та їх апараті у таких розмірах: понад 3 роки — 10, понад 5 років — 15, понад 10 років — 20, понад 15 років — 25, понад 20 років — 30, понад 25 років — 40 відсотків.

Службовцям можуть установлюватися надбавки за виконання особливо важливої роботи, доплати за виконання обов'язків тимчасово відсутніх працівників та інші надбавки і доплати.

Розміри посадових окладів, надбавок і доплат службовців державних органів та їх апарату визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 41. Заохочення службовців державних органів та їх апарату за сумлінну працю

За особливі трудові заслуги службовці представляються до державних нагород та присвоєння почесних звань або заохочуються грошовими виплатами.

Стаття 42. Щорічні та додаткові відпустки службовців державних органів та їх апарату

Службовцям надається щорічна відпустка тривалістю 30 календарних днів, якщо законодавством не передбачено більш тривалої відпустки, з виплатою допомоги для оздоровлення у розмірі посадового окладу. У випадках, передбачених законодавством України службовцям державних органів та їх апарату надаються додаткові відпустки.

Стаття 43. Соціально-побутове забезпечення службовців державних органів та їх апарату

Службовці забезпечуються житлом у встановленому законодавством України порядку із державного житлового фонду.

Службовцям категорії А і Б може бути надана матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань.

На індивідуальне і кооперативне житлове будівництво або для придбання квартир чи індивідуальних будинків службовцям, які потребують відповідно до чинного законодавства поліпшення житлових умов, надається земельна ділянка та безвідсотковий кредит на строк до 20 років. Умови надання кредиту визначаються Кабінетом Міністрів України.

Службовці та члени їх сімей, які проживають разом з ними, користуються у встановленому порядку безплатним медичним обслуговуванням у державних закладах охорони здоров'я. Цими ж закладами вони обслуговуються після виходу на пенсію.

Стаття 44. Пенсійне забезпечення і грошова допомога службовцям державних органів та їх апарату

Пенсія службовцям виплачується за рахунок держави.

На одержання пенсії службовців державних органів та їх апарату мають право особи, які досягли встановленого законодавством України пенсійного віку, за наявності загального трудового стажу для чоловіків — не менше 25 років, для жі-

нок — не менше 20 років, у тому числі стажу служби в державних органах та їх апараті — не менше 10 років. Зазначеним особам призначаються пенсії в розмірі 80 відсотків суми їх посадового окладу з урахуванням надбавок, передбачених цим Законом.

Пенсія службовцю виплачується у повному розмірі незалежно від його заробітку (прибутку), одержуваного після виходу на пенсію.

За кожний повний рік роботи після досягнення пенсійного віку пенсія збільшується на один відсоток заробітку, але не більше 85 відсотків посадового окладу з урахуванням надбавок, передбачених цим Законом.

Службовець, звільнений з державної служби у зв'язку з засудженням за навмисний злочин, скоєний з використанням свого службового стану, чи здійснення корупційного діяння, позбавляється права на одержання пенсії, передбаченої цією статтею. В таких випадках пенсія службовцю нараховується на загальних засадах.

Службовцям у разі виходу на пенсію при наявності стажу служби в державних органах та їх апараті не менше 10 років, виплачується грошова допомога в розмірі 10 посадових окладів.

РОЗДІЛ VIII. Відповідальність службовців державних органів та їх апарату

Стаття 45. Відповідальність за порушення законодавства про службу в державних органах та їх апараті

Особи, винні у порушенні законодавства про службу, несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законодавством України.

Стаття 46. Особливості дисциплінарної відповідальності службовців державних органів та їх апарату

Дисциплінарні стягнення застосовуються до службовців державних органів та їх апарату за невиконання або неналежне виконання ними службових обов'язків, перевищення своїх повноважень, порушення обмежень, пов'язаних з проходженням державної служби, а також за вчинки, які порочать їх як службовців, або дискредитують державні органи, в яких вони працюють.

До службовців державних органів та їх апарату можуть застосовуватися такі заходи дисциплінарного впливу:

зауваження;

догана;

попередження про неповну службову відповідальність; звільнення.

Порядок застосування і оскарження дисциплінарних стягнень щодо службовців державних органів та їх апарату встановлюється законодавством України.

Стаття 47. Відповідальність службовців державних органів та їх апарату за порушення прав і законних інтересів громадян

Службовці державних органів та їх апарату несуть передбачену законодавством України відповідальність за діяльність або бездіяльність, що призвела до порушення прав і законних інтересів громадян.

РЕЦЕНЗІЇ

НОВИЙ ПІДРУЧНИК З КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Кафедрою кримінального права Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого підготовлено підручник із загальної частини кримінального права України*. Це видання стало першим з часів проголошення незалежності України і нарешті поклато край ситуації, коли студенти вивчали кримінальне право лише за старими підручниками радянського періоду, коментарями до КК та текстами лекцій.

Підручник побудовано на підставі системи науки кримінального права та програми відповідної навчальної дисципліни. Перші глави підручника присвячено вченню про кримінальне право і кримінальний закон. В них послідовно викладаються основні положення про поняття, завдання, систему кримінального права, структуру, межі чинності КК України. В наступних главах висвітлюються питання вчення про злочин, підстави кримінальної відповідальності, її виключення та звільнення від неї. Окремі глави присвячені вченню про покарання, де проаналізовані поняття та види покарання, звільнення від нього.

В підручнику враховані численні зміни та доповнення, які були внесені до КК України останнім часом у зв'язку з радикальними змінами, що відбулися в житті нашого суспільства та держави. Ці зміни в КК усунули положення, що існували в ньому з радянських часів та були відбитком комуністичної ідеології.

Підручник написано на основі досягнень вітчизняної та

* Кримінальне право України. Загальна частина/За ред. професорів М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. Х: Право, 1996. 368 с.